

VIVECA STENS KÄNSLA FÖR SNÖ

TEXT NICLAS SJÖGREN FOTO GÖSTA FRIES

VI SKULLE GÖRA EN NOTIS OM VIVECA STENS NYA BOK I ÅREMORDEN-SERIEN: GRÄNSÖVERSKRIDAREN. MEN NÄR VI RINGDE UPP BLEV DET EN RÄTT INTRESSANT ODYSSÉ I FÖRFATTARENS LÅNGA OCH PASSIONERADE RESA SOM DEDIKERAD UTFÖRSÅKARE. OCH EN SKIDOLYCKA SOM KUNDE SATT STOPP FÖR HENNES ÄLSKADE UTFÖRSÅKNING FÖR GOTT.

I och med den senaste, och sjätte, boken i Åremorden-serien firar du även att du gett ut 25 böcker. Hur många böcker har du i dig egentligen?

– Ja, men jag blev ju lite tagen när min agent uppmärksammade mig på att det var så många.

Och hur många böcker har du i dig?

Uppenbarligen många, säger Viveca Sten när vi pratar om den kommande skidsäsongen och den nyligen släppta boken *Gränsöverskridaren*, som är nummer sex i serien om Åremorden.

Även om Sten gjort sig känd som deckardrottning extraordinär omfattar hennes bibliografi även kokböcker och facklitteratur med titlar som *Förhandla i affärer* och *Outsourcing av IT-tjänster*. Inte så långsökt om man betänker att Sten har både juristexamen från Stockholms universitet och examen från Handelshögskolan i Stockholm. Hon har också jobbat som chefsjurist på flera välkända större företag. Och så har hon ju den där förmågan att berätta historier.

– Jag har ju också skrivit en fantasy-trilogi. Så man kan väl säga att det är en ganska blandad kompost. Jag känner mig, om jag nu ska skoja lite, som en kaffeautomat. Tryck på en knapp så kommer det ut något.

»INTE BARA FÖRFATTARSKAPET HAR VARIT SUCCÉ. FÅ OM NÅGON SVENSK FÖRFATTARE HAR LYCKATS BÄTTRE ÄVEN MED FILMATISERINGAR. NU SENAST NÄR NETFLIX MEDDELADE ATT ÅREMORDEN VAR DERAS MEST SEDDA SVENSKA SERIE NÅGONSIN.«

Inte bara författarskapet har varit succé. Få om någon svensk författare har lyckats bättre även med filmatiseringar. Nu senast när Netflix meddelade att *Åremorden* var deras mest sedda svenska serie någonsin. Listorna top-

pades även i 33 andra länder. Viveca Sten betonar att det känns lite galet. Man kan ju fråga sig om det är något i Åredalen eller fjällen i allmänhet som gör att det blir extra spännande.

Har Sveriges största skidort något som gör en extra bra fond för en spänningsroman?

– Ja, men gud, det där är så himla svårt att säga. För jag menar, så här, min specialitet, är att skriva om ställen jag gillar att vara på. Det framgår väl rätt tydligt vid det här laget. Elva böcker om Sandhamn och nu sex om Åre. För mig har det nog handlat om att jag har varit på en plats och så tycker jag mycket om den och trivs väldigt bra där. Då är det som att min hjärna liksom inte kan låta bli att börja tänka: vad skulle hända om det hände ett litet mord här?

Ett litet mord?

– Ja, lite så. Sen är det klart att både Sandhamn och Åre har de fördelarna att det är platser som är rätt idylliska på

VIVECA STEN

FÖDD 18 juni 1959

BOR Stockholm, Sandhamn och Åre (december till april varje år)

FAMILJ Make: Lennart Sten. Barn: Camilla, Alexander och Leo.

YRKE Författare, föreläsare och jurist.

AKTUELL MED Ny bok i Åremorden-serien, *Gränsöverskridaren*

BAKGRUND Jurist i grunden, tidigare chefsjurist innan hon blev författare.

ÖVRIGT Böckerna har sålts i över 10 miljoner exemplar och utges i över 60 länder.

VIVECAS FEM FAVORITER Åre, Zermatt, Lech, Sun Valley och St Moritz.

FAMILJEN STENS BRUTNA

BEN Vivecas knä och underben (Åre) och ett diskbräck (Le Deux Alpes), maken Lennart har brutit axeln på sex ställen (Zermatt), sonen Leo har brutit handleden (Sun Valley) och en del annat, dottern Camilla har brutit en armbåge (Sälen). Sonen Alexander är den enda i familjen som inte brutit något på en skidort.

MATTIPS I ÅRE Två restaurangfavoriter är Fjällpuben och Granen.

SKIDÅKNING PÅ BUCKET

LIST Jag skulle vilja åka till Japan och vara där när allt är som genomfruset och en del träd ser ut som snöskulpturer. Skidåkning handlar ju också om att det kan vara så otroligt vackert.

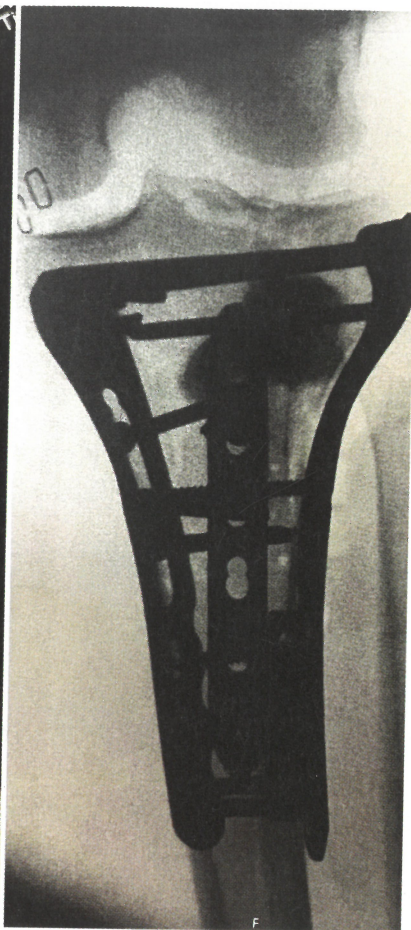
ÅRES BÄSTA BACKAR Störtloppet (men undvik när det är isigt och mycket folk), Backen som heter 103 på pistkartan (första nedfarten till vänster från Sadelliftens avstigning ner till Fjällgårdsexpressen (det är min absoluta favorit) och övriga backarna vid Sadeln (perfekt ljusröda backar när man är lite trött i benen efter en hel dag i backen).

VAR FINNS DET FLEST

MÖRDARE, SANDHAMN ELLER ÅRE? (Skratt) Jag har

en granne på Sandhamn som har räknat ut att jag hittills har tagit livet av cirka fem procent av befolkningen där. Så i Åre finns det fortfarande lite kvar att göra.

ytan. Det ena är ett sommarparadis, och det andra är ett vinterparadis. Det är vackert, det är en kraftfull natur. Det gör att man är rätt liten om man är ute på havet när dimman kommer. Eller om man är på fjället när snöstormen drar in. Då är man inte så kaxig. Samtidigt har du de här bottnarna av att det är flera dimensioner. Du har lokalbefolkningen och sen har du alla turisterna. Det är folk med för mycket pengar och så har du folk som knappt klarar sig. Det blir mångbottnat och det gillar jag som författare. Man vill att det ska skava liksom.

Det verkar som att läsarna gillar det också. Och det var ingenting Viveca Sten tog för givet när hon började skriva om mord i Åre.

– Det är lite roligt, för när första Åre-boken kom ut, då var jag inte alls säker på att det här var min mest briljanta idé. Jag visste inte om mina läsare skulle tycka att »nu hänger vi med till Åre«, eller om de skulle säga »nej men herregud, kan hon inte hålla sig till skärgården?« Jag var så starkt förknippad med Sandhamn. Men jag ville så gärna skriva om Åre. Jag chansade. Jag kände att det här får bära eller brista. Det bar (skratt). Sandhamnsböckerna har ju varit otroligt

»SANDHAMNSBÖCKERNA HAR JU VARIT OTROLIGT FRAMGÅNGSRIKA, MEN ÅRE HAR FAKTISKT GÅTT ÄNNU BÄTTRE. DET ÄR SMÅTT OFATTBART. SÅ MED FACIT I HAND KAN JAG SÄGA ATT DET VAR RÄTT BESLUT ATT SKRIVA OM ÅRE.«

framgångsrika, men Åre har faktiskt gått ännu bättre. Det är smått ofattbart. Så med facit i hand kan jag säga att det var rätt beslut att skriva om Åre.

Jag förstår att du har åkt skidor sen du var barn. Det har varit en självklar del av ditt liv både under uppväxten (familjen var ofta i Storlien) och senare även i vuxen ålder. Du pluggade i Grenoble och åkte mycket i Les Deux Alpes. Du har åkt enorma mängder i både Alperna och Klippiga Bergen. Idag har du ställe i Åre sen många år tillbaka. Men 2022 var det på vippen att det tog slut med utförsåkandet.

– Ja. Det var i mellandagarna 2022. Precis innan nyårsafton för jag vet att de opererade mig den tredje januari. Vi hade kommit upp med Gondolen på Skutan. Där stod en stor skylt att bara de svarta pisterna var öppna. Och det var väldigt isigt. Jag var lite förvånad över att det inte fanns någon skylt om det nere där man stiger på. Och jag minns att jag tänkte att »nu kommer det att vara en massa folk som inte vet hur man åker«. Jag vet ju faktiskt hur man åker och har åkt en massa både i pist och off pist. Men ändå, det var jättefint väder, strålände sol, det var inte ens sista åket på dagen. Du vet hur det är, det var helt en-

kelt toppen. Jag har åkt en bit ner i störtloppet. När jag kommer till det där första branta hanget, då är det någon som skär in precis framför mig. För att vi inte ska kollidera får jag liksom kasta mig åt vänster och då tappar jag kontrollen. Och sen: jag landar på mage och rutschar ner med benen först, säkert 100 meter. Vänsterskidan löser inte ut. Så den slår mot backen, jag kanske kommer upp i 70 eller 80 kilometer i timmen. Och sen var det inget kvar av benet.

Du krossar alltså benet genom upprepade slag?

– Ja, det är hur många slag som helst. Det bara studsar. Jag känner direkt att det här är inte bra. Vänster lårben går genom knät och ner i skenbenet.

Det gör ont bara du berättar om det.

– Allting gick sönder. Det fanns ingenting som var helt. Det var så trasigt så det var helt galet. Och det var dramatiskt. Helikopter var det inte snack om. Snö... Vad heter det? Snömobil. Ursäkta, jag har varit i Tyskland på turné så jag kan knappt prata svenska. Snöskoter heter det. Det var för brant för snöskotern. Den kunde inte komma upp. Det slutade med att de fick hämta en pulka. Och det tog över en timme innan de ens fick ner mig.

– Men folk i backen var så otroligt snälla. Några norska syskon stannade och ville hjälpa till, folk gav mig jackor, det var några andra som spärrade av backen ovanför mig. När den där pulkan kom till slut, kommer jag ihåg att jag tänkte att jag var rationell och klartänkt. Att på grund av den fruktansvärda smärtan bara ligga kvar och dö var ett rimligt alternativ kändes det som. Så smärtpåverkad var jag.

Nedfärden i pulkan var en mardröm. En bakom som bromsar och en framför som plogar och styr. Det är guppigt. Alla som varit i Åre vet att Störtloppet är brant och det är inte svårt att föreställa att det är läskigt att studsas fram med krossat ben. Nere i ambulansen får Viveca äntligen morfin. Transport till hälsocentralen och vidare till Östersund där första operationen äger rum. Och sen ambulansflyg till Danderyds sjukhus norr om Stockholm. Danderyd som är Sveriges ortopedicentrum. I elva timmar opererar två kirurglag för att lappa ihop resterna av Vivecas vänstra underben.

– Den måste sitta kvar för det var så mycket som hade gått sönder. I vanliga fall om man bryter ett ben så passar de ihop delarna och så får det läka. Mitt ben var mer som pulver. Så de har fått stoppa in benmassa och massa grejer för att hålla ihop det.

Trodde du att du skulle kunna åka skidor igen?

– Alltså, jag visste inte ens om jag överhuvudtaget skulle kunna gå igen. Första månaden kunde jag inte

ens använda kryckor. Jag fick använda ett gästativ. Jag kunde knappt ta mig till badrummet. Min man fick bära in varenda måltid på bricka i vårt sovrum. För jag kunde inte ta mig till köket för jag var för svag. Och jag kan säga att vi inte bor i något slott. Så det är inte så långt mellan sovrum och kök. Det är helt galet hur svag man blir. Jag hade aldrig trott det förrän jag var med om det själv.

Jag gissar att du haft en lång rehab.

– Ja, oh ja. Jag går fortfarande på rehab. Jag lovar, jag är queen of rehab. Ingen har gjort så mycket rehab som jag. Men, å andra sidan, nu åker jag som jag gjorde innan. Jag åker nästan lika fort. Men jag har liksom avtvingats ett löfte till familjen att inte åka offpist mer, vilket kanske är bra.

– Och jag hade även ett annat personligt mål med rehaben. Att jag skulle kunna gå på fest och dansa i mina snygga Valentinoskor med stilettklackar. Vilket jag gjorde

nu i augusti. Utför började jag åka i februari 2024 och då var det ju som Bambi på is. Förra säsongen gick det dock riktigt bra. Och i vinter kanske jag ska köra Stafettvasan, jag gillar ju längd också.

Viveca Sten började åka utför redan som fyraåring. Traditionen för familjen var att åka i Storlien. Bland annat jularna firades där. Sen pluggade Viveca i Grenoble för att kunna åka mycket skidor. Mest blev det i Les Deux Alpes där universitetet hade ett chalet där studenterna kunde bo till subventionerat pris.

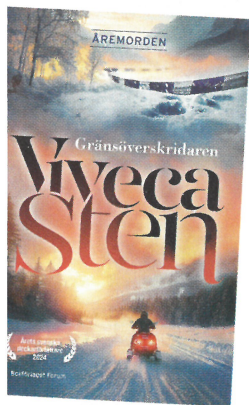
– Det var ju därför jag pluggade i Frankrike, för att jag kunde och ville åka skidor. Och så blev jag såklart ihop med en väldigt snygg skidlärare (skratt). Senare blev det en hel del skidåkning även i Nordamerika där jag bodde ett år i Buffalo. Men också Italien. Österrike, Schweiz. Och sen elva år tillbaka spenderar jag vintrarna i Åre. Så ja, jag har åkt oerhört mycket. Skidåkning har alltid varit min favoritsport. Utan tvekan. Det

första jag sa till kirurgerna efter olyckan var »ni får göra vad ni vill, men jag måste få åka skidor igen«. Som tur var fattade de hur viktigt det var för mig med utförsåkning. Den ena hade gått på skidgymnasiet i Järpen och den andra var på Skutan den dagen när det hände. Och de gjorde ett fantastiskt jobb.

Men vad är grejen med utförsåkning? Varför fastnade du?

– Det är den här frihetskänslan, när allting stämmer: snön stämmer, vädret stämmer, rörelserna stämmer, muskelkontrollen stämmer. Den känslan är oslagbar. Det finns ingen annan sådan känsla. Du nästan svävar lite utanför dig själv. När varje skär sker intuitivt så är det fantastiskt. Den förhöjda närvarokänslan. Att vara här och nu. Eller när man är i skogen och åker ensam genom granarna som bildar en grön katedral. Eller när solen går ner innan liftarna stängt i januari och jag är nästan själv på Skutan. Ibland är utförsåkning som en andlig upplevelse. ★

»DET ÄR DEN HÄR
FRIHETSKÄNSLAN,
NÄR ALLTING STÄMMER:
SNÖN STÄMMER,
VÄDRET STÄMMER,
RÖRELSENA STÄMMER,
MUSKELKONTROLLEN
STÄMMER. DEN KÄNSLAN
ÄR OSLAGBAR. DET
FINNS INGEN ANNAN
SÅN KÄNSLA. DU NÄSTAN
SVÄVAR LITE UTANFÖR
DIG SJÄLV.«

GRÄNS ÖVERSKRIDAREN (FORUM)

Den senaste boken i serien om Åremorden, *Gränsöverskridaren*, är en intressant mix av händelser med Åredalen som fond. Polisinspektör Hanna Ahlander är gravid i nionde månaden när en rad skeenden gör att arbetet blir minst sagt intensivt och hon kan givetvis inte slita sig från uppdraget. Utan att spilla för mycket kan vi avslöja att det bland annat handlar om knarkkurirer på väg till Norge, laddgubbar från Stockholms finansvärld på besök i Åre, gängkriminella, samt en kille i högstadiet som på bara några dagar hamnar riktigt snett. Det är som vanligt gastkramande och man sitter som på nålar. En bladvändare. Boken är Stens 25:e (den sjätte delen i Åremorden-serien). Det är den mest samtida och aktuella boken hittills från Sten och den handlar om Årepolisens stora fokus just nu: att bekämpa knarksmuggling över fjället till Norge. Nyligen rankades filmatiseringen av *Åremorden* som Årets mest sedda svenska serie på Netflix. Den topade också listorna i 33 länder.

PRIVAT

PRIVAT